

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НІЖИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИКОЛИ ГОГОЛЯ
Факультет педагогіки, психології, соціальної роботи та мистецтв
Кафедра інструментально-виконавської підготовки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор університету

Олександр САМОЙЛЕНКО

2025 р.

ПРОГРАМА
атестаційного екзамену
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
освітня програма: Музичне мистецтво

Профілізація «Музично-інструментальне мистецтво» (фортепіано)

Галузь знань: 02 Культура і мистецтво

Спеціальність: 025 Музичне мистецтво

Форма навчання: денна/заочна

Ніжин - 2025

Програма підсумкової атестації «Атестаційний екзамен» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю: 025 Музичне мистецтво галузі знань: 02 Культура і мистецтво. Ніжин, 2025. 13 с.

Кваліфікація: Артист камерного ансамблю. Концертмейстер.
Викладач фортепіано початкових спеціалізованих мистецьких закладів

Розробники:

Лариса ГУСЕЙНОВА – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інструментально-виконавської підготовки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя

Юрій ДВОРНИК – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри інструментально-виконавської підготовки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя

Микола ШУМСЬКИЙ – народний артист України, професор кафедри інструментально-виконавської підготовки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя

Затверджено на засіданні кафедри
інструментально-виконавської підготовки
протокол № 6 від 24.12.2024 р.

Затверджено Вченою радою факультету
педагогіки, психології, соціальної роботи
та мистецтв протокол № 6 від 29.01.2025 р.

Пояснювальна записка

Програма комплексної кваліфікаційної атестації «Атестаційний екзамен» розроблена відповідно до Стандарту вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю: 025 «Музичне мистецтво», галузі знань: 02 Культура і мистецтво для денної та заочної форм навчання для здобувачів профілізації «Музично-інструментальне мистецтво (фортепіано)»

Метою підсумкової атестації бакалавра є встановлення відповідності програмних результатів навчання випускника за фахом 025 «Музичне мистецтво» вимогам державного стандарту, що мають сприяти його конкурентноздатності на ринку праці та продовженню освіти в магістратурі.

Завдання підсумкової атестації: оцінити рівень практичної і теоретичної підготовки випускників до виконання професійних завдань; визначити готовність кожного випускника до різних видів професійної діяльності: художньо-творчої, педагогічної, організаційно-управлінської, музично-просвітницької, тобто, встановити сформованість загальних та професійних компетентностей випускників відповідно до стандарту вищої освіти.

Загальні компетентності:

- ЗК1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- ЗК3. Здатність до аналізу і синтезу;
- ЗК5. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел, що стосується концертно-виконавської, навчально-виховної та організаційної діяльності дитячого колективу;
- ЗК7. Здатність бути критичним і самокритичним;
- ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт (інструментально-виконавської діяльності);
- ЗК12. Здатність працювати автономно;
- ЗК13. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість;
- ЗК15. Здатність генерувати нові творчі ідеї щодо концертно-виконавської, навчально-виховної діяльності;
- ЗК16. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- ЗК17. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;
- ЗК19. Здатність до безперервного та активного навчання, самоосвіти, постійного підвищення кваліфікації, здатність учитися протягом життя і оволодівати сучасними знаннями).

Фахові компетентності:

- ФК1. Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності;
- ФК2. Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності;
- ФК5. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва;
- ФК7. Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності;
- ФК9. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу;
- ФК10. Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій;
- ФК11. Здатність оперувати професійною термінологією;
- ФК12. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності;
- ФК13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків;
- ФК14. Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій;
- ФК15. Здатність здійснювати менеджерську/ лекторську/аранжувальну діяльність в сфері музичного мистецтва;
- ФК16. Здатність використовувати засоби масової інформації для просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень музичної культури;
- ФК18. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці;
- ФК19. Здатність креативно підходити до розв'язання завдань у сфері професійної діяльності;
- ФК21. Здатність розвивати художньо-творчий потенціал учнів та презентувати їх досягнення;
- ФК22. Здатність комунікувати у віртуальному просторі.

Форма проведення підсумкової атестації.

Атестація здобувачів бакалаврського рівня за спеціальністю: 025 «Музичне мистецтво» здійснюється у формі атестаційного екзамену, під час якого студент-випускник повинен продемонструвати теоретичні знання та практичні навички, а саме: володіння сучасними методами фортепіанного навчання; професійну готовність до викладацької та концертно-виконавської діяльності; художню інтерпретацію твору; індивідуальний виконавський стиль та здатність до комунікації з учнем/аудиторією.

Атестаційний екзамен передбачає перевірку досягнень **результатів**

навчання визначених державним стандартом та освітньою програмою, а саме:

ПРН1. Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом на належному фаховому рівні під час виконавської діяльності;

ПРН2. Володіти методами та навичками оркестрової та ансамблевої гри (ансамблевого / хорового співу), репетиційної роботи та концертних виступів;

ПРН3. Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності;

ПРН4. Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту;

ПРН5. Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію;

ПРН7. Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах;

ПРН8. Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій;

ПРН9. Демонструвати володіння теоретичними та практичними основами інструментування, аранжування музики та композиції, вміння здійснювати переклад музичних творів для різних колективів (оркестру, ансамблю, хору);

ПРН10. Володіти базовими знаннями, практичними навичками організаційної та творчої роботи з ансамблевим колективом;

ПРН11. Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській / менеджерській / лекторській / звукорежисерській практичній діяльності;

ПРН12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом;

ПРН13. Вміти здійснювати педагогічну діяльність;

ПРН14. Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті / вокалу / диригування / теорії, історії музики / композиції;

ПРН16. Виявляти розуміння фінансово-адміністративних принципів організації мистецьких заходів, закладів культури та музичної освіти;

ПРН17. Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох;

ПРН18. Володіти педагогічною технікою, культурою педагогічного спілкування, прийомами професійно-педагогічного самовдосконалення та усвідомлювати необхідність навчання впродовж всього життя;

ПРН19. Знати і розуміти основні тенденції сучасної вітчизняної та зарубіжної мистецької педагогіки та музичного виконавства;

ПРН20. Уміти використовувати інформаційні технології у власній музично-педагогічній та художньо-творчій діяльності;

ПРН21. Здійснювати художньо-просвітницьку діяльність, зберігати регіональні традиції, популяризувати і примножувати національну культуру в Україні та поза її межами;

ПРН22. Реалізовувати принципи гуманізму в професійній діяльності та керуватися ними в повсякденному житті;

ПРН23. Демонструвати уміння професійної комунікації державною мовою в усній та писемній формах, виявляє здатність послуговуватися фаховими термінами в ході професійного спілкування; здатний застосовувати знання про мовлення в роботі над музичними творами.

До атестаційних випробувань допускаються студенти-випускники, що успішно завершили навчання в повному обсязі освітньої професійної програми за фахом.

Підсумкова атестація здійснюється екзаменаційною комісією, яку очолює голова – провідний фахівець в області музичного виконавства.

Програма кваліфікаційної атестації доводиться до відома студента не пізніше, ніж за шість місяців до її початку.

Рішення атестаційної комісії приймаються на закритих засіданнях простою більшістю голосів членів комісії, які беруть участь в засіданні, при обов'язковій присутності голови комісії.

Результати атестаційного екзамену оголошуються публічно.

Здобувачі вищої освіти та інші особи, присутні на атестації, можуть вільно здійснювати аудіо та /або відео фіксацію процесу атестації.

Атестаційний екзамен профілізації «Музично-інструментальне мистецтво» (фортепіано) складається з двох частин: теоретичної та практичної.

Атестаційний екзамен покликаний визначити ступінь теоретико-методологічної підготовленості студента до здійснення самостійної професійної діяльності у виконавсько-педагогічній сфері на засадах компетентнісного підходу. Водночас екзамен має на меті комплексне оцінювання рівня сформованості фахових компетентностей здобувача вищої освіти, його здатності до аналітичного осмислення фортепіанного репертуару різних історико-стильових напрямів, а також умінь виконавської реалізації та педагогічної інтерпретації музичних творів, включаючи володіння сучасними методиками роботи з дітьми різних вікових груп.

1. Теоретична частина

Перелік питань що виносяться на атестаційний екзамен;

1. Основні риси фортепіанного стилю епохи Класицизму. Провідні композитори та їхній внесок у розвиток фортепіанної музики.
2. Порівняльний аналіз фортепіанної творчості представників романтичного напрямку: Ф. Шопена, Р. Шумана, Ф. Ліста. Особливості їх композиторського стилю
3. Вплив національних шкіл на формування та розвиток фортепіанного мистецтва у XX столітті.
4. Стильові особливості фортепіанної музики доби бароко. Значення творчості Й.С. Баха для становлення піаністичної традиції

5. Характерні риси фортепіанного модернізму першої половини XX століття. специфіка фортепіанної фактури цього періоду
6. Основні принципи навчання дітей молодшого шкільного віку гри на фортепіано. Найбільш ефективні методичні підходи
7. Розвиток технічних навичок у процесі вивчення фортепіанного репертуару. Специфіка доцільного застосовування вправ на різних етапах підготовки
8. Етапи роботи педагога над новим музичним твором із учнем. Формування художньо-інтерпретаційне мислення
9. Методи мотивації та підтримування інтересу до навчання при роботі з підлітками у фортепіанному класі
10. Особливості виконавської інтерпретації музичних творів різних епох. Формує в учня розуміння стилю
11. Основні етапи формування навичок гри на фортепіано у дітей молодшого шкільного віку. Основні методичні підходи
12. Роль постановки рук у початковому періоді навчання гри на фортепіано Методи формування правильної апаратури.
13. Методи роботи над розвитком ритмічного слуху та почуття темпу у фортепіанному навчанні.
14. Принципи добору репертуару на різних етапах навчання. Критерії вибору творів для дітей
15. Методика роботи над художньо-образним мисленням учня під час розучування музичного твору. Формування елементів інтерпретації
16. Методичні прийоми розвитку технічних навичок на прикладі інструктивного матеріалу (гами, акорди, етюди) Стимулювання мотивації учня до технічної роботи
17. Типові педагогічні помилки у роботі з учнями-початківцями.
18. Формування навичок самостійної роботи над твором.
19. Особливості роботи з учнями середнього та старшого віку, які вже мають базові фортепіанні навички.
20. Роль педагогічного спілкування у фортепіанному класі. Шляхи створення творчої, доброзичливої атмосфери на уроці
21. Використання сучасних технологій у фортепіанній педагогіці.
22. Роль ансамблевої гри в навчальному процесі.
23. Порівняльний аналіз традиційних та сучасних підходів до навчання гри на фортепіано. Переваги та недоліки у контексті роботи з учнями різного віку
24. Роль імпровізації в системі фортепіанного навчання. Доцільність її використання на ранньому етапі підготовки учня
25. Фортепіанна мініатюра та її вплив на формування художньо-естетичного мислення дитини
26. Вплив цифрових технологій (відеоуроки, аплікаційні тренажери, інтерактивні програми) на методику викладання фортепіано
27. Ефективність індивідуальної та колективної форми занять у процесі фортепіанного навчання. Завдання в кожному форматі

28. Особливості мотивації учня до занять фортепіано на різних вікових етапах. Специфіка педагогічної стратегії викладача на кожному етапі
29. Значення аналізу музичного твору для його якісного виконання
30. Формування виконавської свободи та музичного дихання у фортепіанній грі. Аналіз методичних шляхів досягнення цих якостей.
31. Переваги та ризики використання творів сучасних авторів у дитячому фортепіанному репертуарі. Доцільність вводу сучасної музики в освітній процес
32. Школи фортепіанного виконавства: німецька, французька, українська.
33. Особливості інтерпретації поліфонічної музики.
34. Стильові принципи виконання творів різних епох.
35. Робота над динамікою і темпом у фортепіанному творі.
36. Технічна підготовка піаніста: види вправ, принципи побудови.
37. Артикуляція та педалізація як засіб виразності.

2. Практична частина

Виконавський аналіз трьох різнохарактерних творів власної програми, де студент повинен показати володіння технічними засобами виразності (пальцева техніка, педаль, динаміка); здатність формувати індивідуальну художню інтерпретацію твору; знання стилістичних ознак різних епох (бароко, класицизм, романтизм, ХХ ст.); професійну лексику у поясненні твору; навички комунікації: контакт із уявним учнем.

Мета практичної частини виявити: професійну готовність до викладацької та концертно-виконавської діяльності; володіння сучасними методами фортепіанного навчання; художній інтерпретації твору; індивідуальний виконавський стиль та здатність до комунікації з учнем/аудиторією.

✓ Історико-стилістичний аналіз музичного твору передбачає дослідження соціально-культурного контексту його створення, розкриття особливостей епохи, в якій жив і працював композитор, а також аналіз провідних художніх тенденцій у мистецтві того часу — зокрема в музиці. Такий аналіз включає визначення характерних рис мистецького напрямку, до якого належить композитор, розгляд індивідуальних рис його творчого стилю, естетичних і філософських засад, що вплинули на його музичну мову та художній світогляд.

✓ Музично-теоретичний аналіз покликаний сприяти глибшому розумінню засобів музичної і художньої виразності, застосованих композитором. Студентам рекомендується зосередити увагу на виявленні музичної мови твору, його емоційно-образного наповнення, аналізі нотного тексту, визначенні драматургії музичного розвитку та розкритті загальної художньої концепції твору через фортепіанне виконання.

✓ Виконавський аналіз музичного твору передбачає виявлення специфічних засобів виконавської виразності, характерних для цього твору.

Студентам слід визначити основні штрихи, технічні прийоми та виразальні засоби, дати характеристику метроритмічних, динамічних і темпових особливостей. Також необхідно проаналізувати темброву драматургію, відзначити агогічні та артикуляційні нюанси, а також визначити кульмінаційні моменти окремих епізодів, розділів і твору загалом.

✓ Методичний аналіз передбачає виявлення технічно складних фрагментів у нотному тексті твору. Студентам важливо чітко визначити типи труднощів, з якими може зіткнутися виконавець — це можуть бути музично-виразові, фактурні, метроритмічні, темпові або психологічні аспекти. Завершальний етап аналізу полягає у визначенні ефективних методів і прийомів подолання цих труднощів, з урахуванням специфіки обраного твору.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

ОЦІНКА 90-100 балів (відмінно) – ставиться за глибокі та цілісні знання теоретико-аналітичного матеріалу, повне, вільне володіння методикою викладання та фортепіанною технікою; послідовний, логічний, методично обґрунтований виконавський аналіз творів, відповідність стилю, жанру й емоційному образу твору, професійне педагогічне мислення

ОЦІНКА 74-89 балів (добре) – ставиться за демонстрацію достатнього рівня методичної підготовки; спостерігаються окремі неточності в виконавському аналізі та інтерпретації твору; є незначні похибки у подачі матеріалу, педагогічна логіка збережена, але менш впевнена або обмежена, педагогічне пояснення частково поверхове

ОЦІНКА 60-73 балів (задовільно) – студент володіє методикою викладання на базовому рівні; наявність методичних прийомів, але недостатньо переконливе їх застосування; інтерпретація твору нечітка, маловиразна; педагогічне обґрунтування виконання має недоліки, у теоретичних відповідях зустрічаються суттєві помилки.

ОЦІНКА 1-59 балів (незадовільно) – не володіє методикою викладання, музичним матеріалом, не розуміє стилістику та техніку виконання музичного твору; виконавський аналіз творів формальний або неправильний; є грубі помилки у донесенні матеріалу

При виставленні оцінок обов'язково враховується артистизм, волюві якості, а також ступінь сформованості загальнопедагогічних навичок-вміння встановити психологічний контакт з аудиторією, стиль спілкування, мовна культура майбутнього педагога.

***Орієнтовний список навчального репертуару, що може бути
використаний при складанні практичної частини атестаційного
екзамену***

Поліфонічні твори

1. Бах Й.-С. ДТК (ч. I) Прелюдії та фуги (до мінор, ре мінор, соль-дієз мінор, сі-бемоль мажор).
2. Бах Й.-С. ДТК (ч. II) Прелюдії та фуги (ре мінор, фа мінор, сі мінор, соль мажор).
3. Бах Й.-С. Французькі сюїти (до мінор, сі мінор, соль мажор).
4. Бах-Бузоні Органні хоральні прелюдії (мі-бемоль мажор, соль мажор, соль мінор).
5. Скорик М. Прелюдії та фуги (фа мажор).

Крупна форма

1. Бах Й.-С. Концерти для клавіра з оркестром (фа мінор, соль мінор, ре мінор).
2. Бетховен Л. Концерти для фортепіано з оркестром (№ 1, № 2).
3. Бетховен Л. Сонати (ля мажор (тв.2), мі-бемоль мажор (тв.4), до мінор (тв.10), мі мінор (тв.90)).
4. Бетховен Л. Шість варіацій (ре мажор (тв.76)).
5. Бортнянський Д. Сонати фа мажор, до мажор.
6. Гайдн Й. Варіації ("Вчитель та учень") для ф-но в 4 руки (фа мажор).
7. Гайдн Й. Сонати – № 34 (мі мінор), № 36 (до-дієз мажор, № 37 (ре мажор), № 44 (соль мінор), № 50 (до мажор).
8. Лятошинський Б. Соната № 1 (тв.13).
9. Моцарт В.А. Концерти для фортепіано з оркестром (ля мажор KV 488, ре мінор KV 466, до мінор KV 491).
10. Моцарт В.А. Рондо ре мажор KV 485.
11. Моцарт В.А. Сонати (до мажор KV 272, фа мажор KV 280, соль мажор KV 283, ля мінор KV 310).
12. Моцарт В.А. Фантазії (до мінор KV 475, ре мінор KV 397).
13. Сен-Санс К. Концерт для ф-но з оркестром соль мінор (тв.22).
14. Скорик М. Концерт для ф-но з оркестром.
15. Шамо Ю. Соната № 3.
16. Шуберт Ф. Сонати (ля мінор DV 537, ля мажор DV 664).
17. Шукайло Л. Соната № 2 ля мінор.
18. Шуман Р. Сонати (фа-дієз мінор №1, тв.11, соль мінор №2, тв.22).

Цикли

1. Шуман Р. «Лісові сцени».
2. Дебюсі К. «Дитячий куточок».
3. Задерацький В. «Порцелянові чашки».
4. Скорик М. Партита № 5.

5. Пуленк Ф. «Прогулянка».
6. Лисенко В. «Українська сюїта у формі старовинних танців на основі український народних пісень».
7. Шукайло Л. «Цирк»
8. Сильвестров В. «Кітч» – музика для фортепіано”

П'єси

Прості форми:

1. Бах-Бузоні Органна хоральна прелюдія (фа мінор BWV 639).
2. Брамс Й. Вальси (тв.37).
3. Дакен Л.-К. «Зозуля».
4. Куперен Ф. «Єдина», «В'язальниці», «Мошка».
5. Ліст Ф. «Втіхи» (1-6).
6. Лятошинський Б. П'ять прелюдій (ор. 44).
7. Скарлатті Д. Сонати (L. 265,496, 32,53).
8. Сокальський В. «З минулого».
9. Шамо І. Дванадцять прелюдій (№ 1, 4, 5).
10. Шопен Ф. Тв. 28. Прелюдії (№ 1-4, 7, 9, 20).
11. Шуберт Ф. Музичні моменти тв. 94 № 3, 5.

Складні форми:

1. Брамс Й. Рапсодії – № 1, № 2 (ор. 79).
2. Ліст Ф. Сонети «Роки мандрівок» (№ 104, № 123).
3. Шопен Ф. Балади – № 1, № 2.
4. Шуберт Ф. Експромти – ля-бемоль мажор, соль-бемоль мажор, мі-бемоль мажор (ор.90).
5. Шуман Р. «Порив» (тв.12), «Арабески» (тв.18).
6. Скорик М. «Бурлеска».
7. Кос-Анатольський А. «Гомін Верховини».
8. Жук О. Поема №2 (тв.11).

Список літератури

1. Беленький Л. *Фортепіанне мистецтво: від бароко до XX століття*. Львів : Сполом, 2005. 272 с.
2. Боднарук Н. С. *Методика викладання гри на фортепіано: навч. посібник*. Київ: НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2012. 148 с.
3. Гозенпуд А. Л. *Історія фортепіанного мистецтва*. Київ : Музична Україна, 1991. 324 с.
4. Воробкевич Т. П. *Методика викладання гри на фортепіано*. Львів: ЛДМА, 2001. 244 с.

5. Івасюк Л. С. *Українські піаністи ХХ століття*. Чернівці : Букрек, 2003. 154 с.
6. Євдокименко В. І. *Методика викладання фортепіано у мистецьких навчальних закладах*. Київ : Либідь, 2012. 210 с.
7. Олійник Г. П. *Методика навчання гри на фортепіано в ДМШ та ДШМ*. Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2020. 112 с.
8. Саврук Н. І. Проблеми художньої інтерпретації у фортепіанному виконавстві // *Збірник наукових праць НМАУ ім. П. І. Чайковського*. 2017. Вип. 123. С. 45–52.
9. Курочкіна Г. М. *Формування виконавської культури юного піаніста*. Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2016. 96 с.
10. Мартинов А. П. *Етапи розвитку фортепіанного виконавства*. Харків : Основа, 2010. 198 с.
11. Сергієнко Н. Ю. *Методика навчання гри на фортепіано: теоретичні та практичні основи*. Львів: ЛНМА ім. М. В. Лисенка, 2021. 134 с.
12. Шип С. *Музична форма від звуку до стилю / Навч. посібник*. – Київ: «Заповіт», 1998.- 367

Додаткова:

1. Долінська Л. М. *Аналіз музичних творів: Методика та практика*. Одеса : Астропринт, 2012. 224 с.
2. Економова Е.К. Сумісна діяльність співака і концертмейстера у професійній підготовці студента-вокаліста: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Е. К. Економова. – Одеса, 2002. – 20 с.
3. Камерно-інструментальний ансамбль: історія, теорія, практика : наук. зб.: серія: Виконавське мистецтво : ЛНМА імені М.В. Лисенка . Вип. № 25.
4. Коваль О. В. Розвиток фортепіанного мистецтва у світовій музичній культурі // *Мистецтвознавчі записки*. 2018. Вип. 34. С. 112–119.
5. Крицький В. М. Засвоєння узагальнених прийомів способу музично-виконавської діяльності у процесі роботи над музичними творами : методичні рекомендації. Ніжин : Вид-во НДПУ імені М. Гоголя, 2001. 32 с.
6. Лобанова М. О. Формоутворення в українській інструментальній музиці // *Музичне мистецтво і культура*. 2018. № 28. С. 45–51.
7. Мазепа Л. Я. *Основи музичної форми*. Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2006. 186 с.
8. Назаренко Т. В. *Аналіз музичних форм: Навчальний посібник*. Львів : ЛНМА ім. М. Лисенка, 2015. 196 с.
9. *The Cambridge Companion to the Piano* / ed. by David Rowland. Cambridge : Cambridge University Press, 1998. — 298 p.
10. **Bastien, J. W.** *How to Teach Piano Successfully*. San Diego: Neil A. Kjos Music Company, 1995. 396 p.

11. Berry W. *Form in Music: An Examination of Traditional Techniques*. Upper Saddle River : Prentice Hall, 1986. 322 p.
12. Bowers F. *The History of the Piano*. London : Oxford University Press, 1972. 260 p.
13. Green D. M. *Form in Tonal Music: An Introduction to Analysis*. Belmont : Wadsworth, 1979. 289 p.
14. **Harris, P.** *Improve Your Teaching!* London: Faber Music, 2013. 160 p.
15. **Kassler, M.** *A Practical Guide to Piano Teaching*. Oxford: Oxford University Press, 2010. 210 p.
16. **McPherson, G. E., & Welch, G. F. (Eds.).** *The Oxford Handbook of Music Education*. — Oxford: Oxford University Press, 2012. 656 p.
17. **Uszler, M., Gordon, S., & Mach, E.** *The Well-Tempered Keyboard Teacher*. New York: Schirmer Books, 2000. 447 p.

Інформаційні ресурси

1. <https://lib.knmau.com.ua/category/news/>
2. <http://library.dudaryk.ua>
3. <https://parafia.org.ua/noty/>
4. <https://sites.google.com/ratne2.ukr.education/korsak/нотні-збірки-музичних-творів>
5. <https://www.youtube.com>